Vem lufsar där?

Spännande möte med skogens tungviktare

FOTOSPANING Plötsligt ser vi något som rör sig. Ut ur dimman lufsar en ståtlig varelse och vi knäpper febrilt med våra kameror. Vår reporter Anders Andersson berättar om en hårresande och magisk naturupplevelse utöver det vanliga.

TEXT OCH FOTO **ANDERS ANDERSSON**

En björn kan bli nästan tre meter när den reser sig på bakbenen.

Just när solen gått upp och dimman börjat stiga ur sjön bakom kommer en 300 kilo tung björn rakt emot gömslet.

Nalle kan samsas med en korp.

Björnspanarna Anders Andersson och Weje Sandén utanför ett finskt gömsle där de suttit i 15 timmar.

Sjön ger svalka när björnen ätit sig mätt.

Det finns nästan 3 000 brunbjörnar i Sverige, men de är mycket svåra att upptäcka. Sitter du i ett gömsle går det lättare. Åker du till Finland kan du se dem tillsammans med både varg och järv. Så nu befann jag mig vid gränsen mellan Ryssland och Finland

Jag och en annan björnspanare hade suttit i ett av 25 gömslen kring myrarna här sedan eftermiddagen. Inga björnar syntes till, trots att köttstycken lagts ut på lagom fotoavstånd från gömslet.

Det blev mörkt och vi turades om att sova någon timme, men inga livstecken från myren. Så när första solstrålarna börjat färga himlen orange såg vi något röra sig långt borta.

Ut ur dimman som steg från den lilla sjön skymtade en björn. Den kom rakt mot oss och var bara tio meter ifrån gömslet när vi knäppte för fullt med våra kameror som satt på stativ. Tuvullen i förgrunden och de gamla tallarna i bakgrunden ramade in bilden.

Det var väl värt att vänta i tolv timmar på denna magiska naturupplevelse. Resorna dit till Wild Brown Bear Lodge i norra Karelen arrangeras av svenska företaget Rovdjursland. Internationell björnturism har blivit en av de viktigaste näringarna här i denna avfolkningsbygd.

Först med detta var Lassi Rautiainen, som jag besökt under några dagar i september när höstfärgerna förhöjde djurupplevelserna. Från väl ombonade gömslen kunde vi se hur björnar, vargar, järvar och korpar fajtades om utlagda köttstycken. Vargarna var skyggast och vågade sig fram ur tallskogen först långt efter björnarna.

Äter bär i skogen

Men även i Sverige finns gömslen där det finns goda chanser att se björn, främst i juni och juli innan skogens bär ger mat åt björnarna.

– Under alla dagar utom en har våra gäster sett björn i år, säger Bert Mårtensson, som har tre olika björngömslen vid Sunnansjögården i Backe i Jämtland.

I svenska björngömslen får man ibland nöja sig med att se andra djur och fåglar.

– Ett par av de stora björnarna som brukar komma sköts vid björnjakten i fjol. Så i år har färre björnar än tidigare vågat sig fram till gömslet. Men rävar och grävlingar kommer nästan varje kväll och morgon, säger Sara Wennerqvist, som i i Järbo har det björngömsle som ligger längst söderut.

Till stor sorg för henne och andra som driver björnskådning ska ett visst antal björnar skjutas under ett par dagar varje höst. Björnstammen i Gästrikland ska minskas från 500 till 300 björnar.

I Hälsingland har Håkan Vargas i augusti lagt ner sitt björngömsle efter 25 år. Han koncentrerar sig istället på gömsle för havsörn. ■

Fortsättning på nästa sida

Björnfakta

- Svenska björnar blir 130–250 cm långa. Hanar väger 100–315 kg, honor 60–200 kg.
- Björnen är Sveriges tredje största djur, efter myskoxen och skogens konung, älgen.
- Födan består främst av bär, myror och älgar. Nästan hälften av det årliga energi-intaget utgörs av bär.
- Från slutet av oktober till månadsskiftet april/maj går brunbjörnar i ide. Då varken äter eller dricker de.
- Ungarna föds i januari–februari under perioden i idet.

Från gömslen hos Lassi Rautiainen på Wildlife Safaris i Kuhmo i Finland kan man se hur björnar, vargar och korpar fajtas om utlagda köttstycken.

I sådana här stabila gömslen sitter man säkert och behöver inte vara rädd för björnarna.

Spana på nalle!

6 svenska björngömslen

Här finns gömslen, ofta i kombination med stuguthyrning, där du kan skåda björn och se andra djur och fåglar:

- **Järbo**, Gästrikland, **wildnordic.se**
- **Lofsdalen**, Härjedalen, **lofsdalenbearsden.com**
- **Landön**, Jämtland, **wildjamtland.se**
- **Backe**, Jämtland, **photohides.se**
- **Boden**, Norrbotten, **hideandsee.se**
- **Dorotea**, Lappland, **wildlifelapland.com**